

Cabaretier en
programmamaker
Jörgen Raymann heeft
zware jaren achter de
rug. Maar hij is terug,
als herboren.

Tekst: Bram de Graaf. Fotografie: Iris
Planting. Styling: Esther Loonstijn. Visagie:
Nicolette Brøndsted.

Jörgen Raymann

‘Ik ben op mijn 52ste eindelijk volwassen geworden’

“E

“Een pleaser was ik. Te lang heb ik me aangepast aan wat mensen van me vonden en van me wilden. Maar ik ben nu 52; ik hoef me niet meer te verantwoorden. Ik heb mezelf heel lang tekortgedaan.”

Jörgen Raymann klinkt strijdvaardig. Het ging een tijdje minder met hem; een periode waarin er weinig te lachen viel. En dat terwijl ‘mensen laten lachen’ zijn werk is en het podium zijn plek. “De eerste keer dat ik erop stond, was ik vier jaar oud,” zegt de cabaretier/programmamaker in een restaurant in zijn woonplaats Almere. “Ik deed mee aan een modeshow en iedereen begon te juichen. Ik wist: dit wil ik de rest van mijn leven. Ik was een ontzettend aanstellerig kind en dé grappenmaker van de klas. Ik wilde altijd aandacht.”

Terwijl je aan aandacht thuis niets tekortkwam.

“En toch was het niet genoeg, haha. Maar nu ik ouder ben, merk ik dat de aandacht niet meer zo belangrijk is. Ik ben nu blij als mijn publiek de zaal verlaat met de gedachte: wat een mooi verhaal, hier heb ik iets aan.”

Dat verhaal is grotendeels zijn eigen verhaal. De kentering kwam voor Jörgen drie jaar geleden. Hij had een groot deel van zijn populariteit te danken aan zijn typetje Tante Es, een humoristische bejaarde Creoolse tante uit Suriname. Ze vroeg in zijn programma’s *Raymann is laat* en *Zo: Raymann* haar bekende

gasten de hemd van het lijf. Maar Jörgen was klaar met haar. “Ik had Tante Es vijftien jaar gedaan,” zegt hij. “Mensen zeiden: ‘Het wordt tijd dat je ermee ophoudt.’ Dus besloot ik met haar te stoppen. Maar nu denk ik: ik was knettergek! Ik heb me laten ompraten. Want Tante Es was mijn lust en mijn leven.”

Mis je haar?

“Intens! Ik ben daarom bezig met een programma waarin al mijn typetjes terugkomen, maar dan in een nieuw jasje. Want ik was destijds een beetje stil blijven staan omdat ik ze niet had doorontwikkeld. Nu kom ik met de 2.0-versies. En als je dat niet leuk vindt, kijk je niet. Maar laat me doen wat ik wil.”

Speelt ook mee dat je door Tante Es ten grave te dragen...

“... ik ook mijn bankrekening ten grave droeg, haha? Ja, ze bleek mijn money-maker te zijn. Maar ik ben nu weer op een punt dat ik voldoende verdien en haar kan opvoeren omdat ik het zelf leuk vind. Omdat ik financieel zo afhankelijk was van Tante Es, kreeg ik er minder plezier in. Als ik die jurk aantrok, dacht ik: gaan we weer. Door haar te vernieuwen, maak ik het voor mezelf weer leuk.”

Ik las dat je alles moest verkopen; je villa in Almere, je Porsche...

“Mijn villa staat nog steeds te koop, maar dat is omdat -ie te groot is voor mijn vrouw Sheila en mij nu de meiden het huis uit zijn. Alleen al van de elektriciteitsrekening kunnen we een mooi appartement huren. De Porsche is ingeruild voor een Volvo. Ik moest mijn dochter terughalen uit Londen waar ze studeerde; dat deed nog het meest pijn.”

Wat ging er mis?

“Ik had een godsvermogen verdiend en

‘Omdat ik financieel zo afhankelijk was van Tante Es kreeg ik er minder plezier in. Gaan we weer, dacht ik’

JÖRGENS FAVORIETEN

Vakantie: “Sheila en ik zijn waanzinnige *The sound of music*-fans. We hebben de film tientallen keren gezien. Binnenkort gaan we naar Salzburg en slapen in het huis waar het is opgenomen; dat is nu een hotel.”

Eten: “Japans en Italiaans. Maar alles wat Sheila kookt, vind ik lekker. Als ik tour, verzorgt zij het eten; van Surinaams tot pasta. Er zijn crewleden die alleen met mij op tournee willen als zij de catering doet.”

Tv-programma: “*The big bang theory*, een Amerikaanse sitcom met nerds. We kijken sommige afleveringen wel tien keer. Ik houd van die humor.”

Muziek: “Latijns-Amerikaans. Vaak bestaat de percussie daarin uit meerdere instrumenten die allemaal een eigen ritme hebben. Maar als het bij elkaar komt, klinkt het waanzinnig. De samenleving zou moeten zijn als Latijns-Amerikaanse muziek.”

Stad: “Almere. De stad bestaat bijna net zo lang als de Republiek Suriname, dat speelt mee. Alles kan hier. De PVV was aan het roer en de burgemeester was Surinaams. Iedereen heeft het over Dubai; maar we hebben hier toevallig wel een stad op het water gebouwd en wat ze daar doen, hebben ze van ons geleerd.”

had slimmer met mijn geld moeten omgaan. Ik zat in een achtbaan, waarbij de baan op een gegeven moment ophield en ik doorrolde met alle noodlottige gevolgen van dien.”

Past die weelde bij iemand die zich zo inzet voor goede doelen?

“Ik heb goed geleefd, maar hield niet alles voor mezelf. Ik heb tonnen gestoken in projecten in Suriname. Ik heb vrienden financieel geholpen. Ik had het gevoel dat ik onoverwinnelijk was en het nooit zou overgaan.”

Sheila trok nooit aan de bel?

“Verschillende malen. Maar dan zei ik: ‘Weet je wat er nu weer aankomt?!’ Het was arrogantie. Ik dacht: ik ben soeverein op NPO 1. Ze hebben diversiteit nodig; wie heeft het lef om boven mij uit te komen? Tot ik eraf was en me realiseerde: ze hebben Raymann helemaal niet nodig. Ik ben op mijn 52ste eindelijk volwassen geworden. En daar ben ik heel blij mee. Het voelt alsof ik een tweede carrière ben begonnen.”

Is dat een leukere Jörgen?

“Ik geniet meer van hem. Hij heeft zijn kring kleiner gemaakt en hoeft veel minder mensen te pleasen. Ik zie nu in wat de werkelijke essentie van het leven is. Vroeger moest ik altijd uitgaan en mijn vrienden trakteren, en wilde ik overal de popiejopie zijn die door iedereen werd herkend. Nu interesseert dat me niet meer. Ik zit het liefst thuis met een goed glas wijn op de bank met Sheila voetbal te kijken, terwijl ik met mijn hond kroel. De mensen die me dierbaar waren, zijn bij me gebleven. De minder dierbaren hebben hun masker laten vallen; dat gebeurt in zo’n periode. Ik heb geleerd: het is niet nodig om vijftig vrienden te hebben; twee goede is al heel wat. Dan ben je rijk! Ik ben nu echt een gelukkig mens.” ►

Hoewel Jörgen in Amsterdam werd geboren, groeide hij op in Suriname. Zijn vader was daar een succesvol zakenman. Na de militaire coup van 1980, waarbij Desi Bouterse aan de macht kwam, stortte dat zakenimpe-rium in. Omdat hij het niet eens was met de militairen, werd hij letterlijk door hen kapotgemaakt. Ze verhuisden uiteindelijk terug naar Nederland, waar hij niet veel later aan longkanker overleed. “Ze hebben hem tot het uiterste tegen- gewerkt, zodat hij een inzinking kreeg,” vertelt Jörgen. “Het is veel zwaarder geweest dan wat ik nu heb meegemaakt. We gingen twee keer per jaar op vakantie in het buitenland; ik hoefde maar ‘a’ te zeggen en ik kreeg ‘a, b, c en d’. Opeens was dat alles weg en stond ik ’s nachts achter de bar om mijn moeder te helpen de kosten te betalen. Lang was ik ontzettend boos op de wereld. Maar ik heb gemerkt dat ik minder productief ben als ik met wrok leef. Dan geniet ik niet en word ik ziek.”

De dood van je vader had je sterk gemaakt, zei je eens. Hoe sterk bleek je de afgelopen jaren?

“Behoorlijk sterk, denk ik. Ik was *on top of the world*. Maar ik heb het overleefd. Ondanks dat ik mijn gezin niet meer alles kon geven, zei het: ‘Je blijft een fantastische echtgenoot en een geweldige vader.’ Toen ik die steun van hen kreeg, wist ik: ik kan de hele wereld aan. Mijn kinderen hebben een deel van mijn

management overgenomen, Sheila doet mijn financiën. Het heeft ons als familie hechter gemaakt. Toen Sheila en ik elkaar ontmoetten, hadden we geen cent te makken. We zijn in gemeenschap van armoede getrouwd. Als je dan alles samen opbouwt en weer kwijtraakt, voel je: we komen erbovenop. Dat merken we nu.”

Jullie zijn 31 jaar samen. Wat is het geheim?

“Op jonge leeftijd ontmoette ik de liefste vrouw op aarde, mijn soulmate. We hebben nooit geprobeerd de ander te veranderen. We zijn daarom nog steeds verliefd op elkaar; op de persoon die we toen leerden kennen. We houden onvoorwaardelijk van elkaar. Ruzies praten we altijd meteen uit. En het blijft een Surinaamse vrouw. Het is angst; de angst voor wat ze me aandoet als ik haar verlaat, haha.”

Jörgen lacht veel tijdens het gesprek. Hij is het niet verleerd. “Maar de afgelopen periode heeft me wel cynischer gemaakt,” zegt hij. “Het is een andere invalshoek. In mijn theaterprogramma’s ga ik niet meer voor de slappe lach, maar ik wil door mijn ervaringen het publiek laten nadenken. En humor leert je ook relativeren.”

Gold dat ook voor jou? Niet lang na je vader overleed je zus op jonge leeftijd. “Zeker. Met humor gaf ik het een plek. Mijn vader heeft er bij me ingestampt: zolang er mensen op aarde zijn die het slechter hebben dan jij is er geen reden tot klagen. Wij Nederlanders klagen wel, maar we leven in een van de welvarendste landen ter wereld; waar gaat het over? Die boodschap verpak ik in mijn humor.”

Ben je bang voor de dood?

“Lang geweest. Maar de afgelopen jaren, waarin verschillende dierbaren overleden, besef ik dat de dood voor nabestaanden het ergst is. Ik geloof in een hiernamaals, waar het goed is. Daar wil ik niet aan twijfelen. De enige reden waarom ik nog niet dood wil, is omdat ik graag opa wil worden, mijn dochters gesetteld wil zien en een leuke oude dag met Sheila wil hebben. Maar ooit moeten we er allemaal aan geloven.”

Vorig jaar werd er een tumor bij je geconstateerd. Hoe dichtbij kwam de dood toen?

“Heel dichtbij! De tumor zat in mijn teenbal. De arts zei meteen: ‘Dit is te genezen.’ Ik bleef positief, dacht: het komt goed. Maar je wilt niet weten hoe ik heb gejaknt toen ik de verlossende uitslag kreeg en de operatie was gelukt. Onbewust zat het heel diep. Mijn leven was nog niet klaar. Ik had me vooral zorgen gemaakt over de lijdensweg die ik met kanker tegemoet zou gaan, net als mijn vader; hij had longkanker en dat was uitgezaaid door zijn hele lichaam. Ik wilde niet dat mijn kinderen me ook zo zouden zien lijden. Gelukkig is ons dat bespaard gebleven. Maar door dat alles leef ik tegenwoordig heel erg in het nu.”

Het belangrijkste wat je van je moeder hebt geleerd is nooit opgeven. Is dat ook nu weer gebleken?

“Mijn moeder is een lichtend voorbeeld. Die vrouw heeft zulke klappen gehad. Ze verloor haar kind, drie zusjes, haar

vader, moeder en man in een tijdsbestek van tien jaar. Maar ze bleef trouw geloven en doorgaan. Ze is nu tachtig en geniet nog steeds van het leven. Ze woont bij ons. Ik ben dankbaar voor elke dag dat ik bij haar mag zijn. Ook dat is rijkdom.”

Als ik je dochters zou vragen: wie is je vader? Wat hoop je dat ze dan zeggen?

“Dat het een man is die er, ondanks zijn tekortkomingen, alles aan doet om hun te geven wat binnen zijn vermogen ligt. Ik vroeg laatst aan Sheila: ‘Heb ik het goed gedaan?’ Mijn oudste dochter is erg slim. Ik riep altijd: ‘Jij gaat het helemaal maken, jij wordt een succesvolle zaken- vrouw.’ Maar ik had niet door dat ik daardoor enorm veel druk op haar legde en ze niet lekker in haar vel zat.

Daarvoor heb ik mijn excuses gemaakt. Als vader wil ik dat ze gelukkig zijn en me wijzen op mijn tekortkomingen.”

Het klinkt alsof je heel verhelderende jaren achter de rug hebt?

Met de stem van Tante Es: “Jongen, je wil het niet weten. Armoede kan je tot grote inzichten brengen!” ■

OVER JÖRGEN

Jörgen werd op 13 augustus 1966 in Amsterdam geboren en groeide op in Suriname. Hij studeerde economie in Rotterdam, maar brak in 1993 die studie af en keerde met zijn vrouw Sheila terug naar Suriname, om later weer naar Nederland te komen. In 1998 werd hij bekend met zijn theatershow *Mi kondre tru* en later met zijn tv-show *The comedy factory*. Sindsdien maakt hij onafgebroken theatervoorstellingen, waarvan *Even slikken* de succesvolste was. Het afgelopen jaar tourde hij met *Schudden aan die boom* en *Save the earth*. Vanaf februari 2020 maakt Jörgen zijn musicaldebuut in *Hello Dolly!*, samen met o.a. Simone Kleinsma. Hij speelt de rol van Horace die hij afwisselt met Paul de Leeuw. In september 2020 komt hij met zijn nieuwe show *Doorslikken*, waarin de typetjes terugkomen. Elke werkdag presenteert hij op BNR Nieuwsradio *Ask me anything*. Hij is ambassadeur voor Unicef, het Sikkelfonds en Stichting het verge-ten kind. Jörgen en Sheila hebben twee dochters: Melody (25) en Jahlisa (21).

‘Ik zit het liefst thuis met een glas wijn op de bank met Sheila voetbal te kijken, terwijl ik met mijn hond kroel’